

การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
The Development of English Reading Comprehension Activities
Using Mind Mapping of Grade 11 Students

รจเรช เหลาลาปะ (Rodjarek Laolapa)*

ดร.ศิริพงษ์ เพ็ยศิริ (Dr. Siribhong Bhasiri)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโคกนางามพิทยาสรรพ์ อำเภอภูผาจันทร์ จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 14 ชั่วโมง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน และแบบทดสอบท้ายวงจร และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสรุปโดยใช้การบรรยายแบบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยแผนผังความคิด (Mind Mapping) โดยมีขั้นตอนการสอนอ่าน 3 ขั้น คือ ขั้นก่อนการอ่าน ขั้นขณะอ่าน และขั้นหลังการอ่านสามารถพัฒนาการอ่านให้ดีขึ้นในแต่ละวงจร โดยมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละวงจร คิดเป็นร้อยละ 68, 79 และ 81 ตามลำดับ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยนักเรียนจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 สามารถทำคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้คะแนนเฉลี่ย 21.33 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.10 ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) โดยภาพรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.84

คำสำคัญ: การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ,

Keywords: English Reading Comprehension, Learning Achievement, Satisfaction

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop English reading comprehension activities using Mind Mapping for grade 11 students 2) to develop learning achievement in reading comprehension skill for grade 11 students, by 70 percents of students obtaining scores passing criterion for 70 percents, 3) to study the student's satisfaction in English reading comprehension activities using Mind Mapping. The target group was 30 Grade 11 students in the first semester academic year 2012 at Koknangampittayasan School, under the Secondary Educational Service Area Office 25. This study was action research methodology which includes 3 spirals. The research instruments were 1) experimental tools consists of 7 lesson plans 2) the observation forms for feedback performance consists of student's learning behavior record, teacher's teaching behavior record, learner's interviewed form and reading comprehension quizzes 3) evaluation tool were the reading comprehension achievement tests and the satisfaction questionnaire in reading comprehension activities using Mind Mapping. At the end of each spiral, the target groups were given a quiz to assess their progress. The obtained data was analyzed in average, standard division, and percentage.

The results of this research were as follow:

1) The development of English reading comprehension activities using Mind Mapping including pre-reading, while reading and post reading activities could be continuously develop reading comprehension in each spiral. There were the score of three spirals 68, 79 and 81 percent in order. 2) The students' learning achievement in reading comprehension, there were 25 students in average of 83.33 percent who can make the achievement test 21.33 mean score in average of 71.10 percent that passed the expected point in the objectives. 3) The students were satisfied in English reading comprehension activities using Mind Mapping in the whole average was 4.84. It is a very good level of satisfaction.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมโลกปัจจุบัน คงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของโลกที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และเข้ามามีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของผู้คนจำนวนมากไม่น้อย จากอิทธิพลของความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารส่งผลให้ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการประกอบอาชีพ (พัญญา วงศ์เลขา, 2553) นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียนอย่างเต็มตัว ทำให้ภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ดังกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า "The working

language of ASEAN shall be English" "ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ" หมายความว่า ประชาชนพลเมืองใน 10 ประเทศอาเซียนจะต้องใช้ภาษาอังกฤษกันมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ทุกชาติทุกภาษาจึงบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองรองลงมาจากภาษาประจำชาติ เป็นแกนหลักของหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาด้านชีวิต (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2553)

ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับที่

สูงชัน รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การอ่านจับใจความสำคัญ นับว่าเป็นหัวใจของการอ่านทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะมีความสนใจอย่างไร เพราะหากจับใจความสำคัญไม่ได้ก็ย่อมไม่เข้าใจเรื่องที่ย่าน หากต้องใช้ประโยชน์จากการอ่านนั้น ก็ย่อมต้องกลับมาอ่านกันใหม่ ทำให้เสียเวลา บางครั้งผู้อ่านได้ไปอ่านเอกสารในที่ที่อาจจะไม่ได้กลับไปอ่านซ้ำอีก ก็ยังจะเสียประโยชน์ไป หากอ่านแล้วจับใจความให้ได้ จำไว้ได้ หรือบันทึกไว้ได้ ก็จะเป็นประโยชน์ได้ทันที (ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล, 2535) ผู้ที่มีความรู้ และทักษะภาษาอังกฤษดี ย่อมได้เปรียบกว่าผู้ที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษ ความสำคัญของภาษาอังกฤษจึงทวีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอ่านภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่สำคัญมาก

ทักษะ การอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดสามารถใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากกว่าทักษะอื่น ๆ (ดวงเดือน แสงชัย, 2530) ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ควรได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นทักษะที่คงอยู่ในตัวของผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้แม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพราะเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองตลอดเวลา (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535)

การใช้แผนผังความคิดเป็นการเรียนรู้แบบมีขั้นตอนกระบวนการที่เป็นระบบ (Buzan, 1997) และเป็นวิธีที่สร้างสรรค์มีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นความคิดถ้าระบบการอ่านเพื่อความเข้าใจการอ่าน สามารถใช้แผนผังความคิด เทคนิค รูปแบบมาประกอบการเรียนการสอน จะเกิดผลดีต่อตัวผู้เรียนที่จะได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบและนำไปสู่ทักษะการเขียนจากความเข้าใจของตนเอง เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ตัวเองจัดกระทำขึ้น (Brainstorming) (อัญญา ผลอนันต์, 2544) อีกทั้ง วิชัยตันศิริ (2543) ได้กล่าวว่า ครูสอนที่ดีจะต้องจัดบรรยากาศการเรียนการสอน ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำจากการปฏิบัติ สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สุดารัตน์ คักดีคำดวง (2552) พบว่า การใช้แผนภูมิ Mind Mapping จะช่วยให้นักเรียนมีการวิเคราะห์ แยกเนื้อหาออกเป็นประเด็นหลักเพื่อหาส่วนประกอบของรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหาหลักและเนื้อหารอง โดยรวบรวมอย่างเป็นระบบ เป็นรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์ มีสีสันสดใส น่าจดจำ นอกจากนี้ยังพบว่าเทคนิคการเขียนแผนภูมิ Mind Mapping ยังช่วยให้นักเรียนเกิดอิสระทางความคิด สามารถจัดหมวดหมู่ความคิดได้ด้วยตนเอง และช่วยในการจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสูงขึ้นอีกด้วย และวินัย ชินบุตร (2547) กล่าวว่า การใช้แผนภูมิกราฟิกในการอ่าน นักเรียนอ่านจับใจความสรุปใจความจากเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น นักเรียนอ่านอย่างมีจุดหมายและสรุปเนื้อหาจากบทที่อ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีพิรญา บุรินทร์อุทัยกุล เจริญชัย (2551) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ผังความคิดด้วยรูปแบบการสอนอ่าน สามารถพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้

ปัญหาสำคัญในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโคกนางามพิทยาสรรพ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2554 ร้อยละ 62.34 ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด คือ ร้อยละ 70 (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนโคกนางามพิทยาสรรพ์, 2554) เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเวลาสอบ เมื่อข้อสอบมีข้อความให้อ่านแล้วตอบคำถามนักเรียนจะไม่อ่านแต่จะเดาคำตอบเอง นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า การเรียนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยาก นักเรียนอ่านไม่ได้ ไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน และไม่สามารถเดาเรื่องที่อ่านได้ ไม่มีการจัดระบบการคิดและขาดวิธีการเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้

จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจที่จะเรียน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแผนผังความคิด (Mind Mapping) มาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทอ่านหรือเรื่องที่อ่านเพิ่มขึ้น เนื่องจากแผนผังความคิด (Mind Mapping) จะทำให้นักเรียนเก็บใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่าน มีการใช้สี ทำให้น่าสนใจ น่าจดจำ ทบทวนได้ง่าย และใช้เวลาน้อย ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่า การจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) จะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษและมีความสามารถในการอ่านในระดับที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping)** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์แยกเนื้อหาออกเป็นประเด็นหลัก เพื่อหาส่วนประกอบของประเด็นรองที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหาหลักและเนื้อหารอง เป็นการนำเสนอข้อมูลหรือความรู้ที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เข้าใจง่าย มีขั้นตอนการสอนโดยให้นักเรียนได้สรุปประเด็นหลักและประเด็นรอง จากนั้นสรุปความเข้าใจเป็นแผนผังความคิด

2. **การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ (Reading Comprehension)** หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่าน เกี่ยวกับรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน คำศัพท์ ข้อความ หรือบริบทต่างๆ และการจัดเรียงเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ เป็นต้น โดยมีขั้นตอนในการสอนอ่าน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสอนอ่าน ขั้นขณะการสอนอ่าน และขั้นหลังการสอนอ่าน

3. **ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ** หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ได้จากคะแนนของนักเรียนที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อนำมาเทียบเกณฑ์ คือ ให้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

4. **ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม** หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของนักเรียนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ในด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

5. **การวิจัยเชิงปฏิบัติการ** หมายถึง การวิจัยที่ใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ โดยผู้วิจัย และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติใน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และจะนำไปสู่การปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง เพื่อพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ได้ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโคกนางามพิทยาสรรพ์ อำเภอแม่จวนจันทร จัหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน

2. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการนำหลักการและขั้นตอน ของการวิจัยปฏิบัติตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และ ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection)

3. ตัวแปรในการศึกษารวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง และแผนปฐมนิเทศ จำนวน 1 แผน เวลา 2 ชั่วโมง รวมแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 7 แผน เป็นเวลา 14 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรมการณ์การเรียนของผู้เรียน แบบบันทึกพฤติกรรมการณ์สอนของครู แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน และแบบทดสอบท้ายวงจร เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ดำเนินการปฐมนิเทศนักเรียนและผู้ช่วยผู้วิจัย
- 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 แผน แบ่งเป็น 3 วงจรปฏิบัติการ
- 3) การสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) การประเมินผลการเรียน เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจรให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ 2 ด้าน คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ และ ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกพฤติกรรมการณ์การเรียนของผู้เรียน แบบบันทึกพฤติกรรมการณ์สอนของครู แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน และจากการทำใบกิจกรรม และการทดสอบท้ายวงจร นำข้อมูลมาวิเคราะห์ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อประเมินสถานการณ์ว่ามีข้อบกพร่อง ปัญหาและอุปสรรคอย่างไร แล้วหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นในวงจรต่อไป

2) ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนำมาหาค่าเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping)

กิจกรรมการอ่านประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นก่อนการอ่าน เป็นการทบทวนความรู้เดิม และสร้างความสนใจโดยใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น เกม เพลง และสื่อมัลติมีเดียต่างๆ การเปิดโอกาสให้อภิปรายซักถาม เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ 2) ขั้นขณะอ่าน เป็นการนำเสนอเนื้อหาใหม่ โดยการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน คือ วิดีโอคลิป และการนำเสนอในรูปแบบ Power Point เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์เนื้อเรื่องและสรุปประเด็นหลัก เพื่อหาความสัมพันธ์กับประเด็นรอง และสรุปความเข้าใจในเนื้อเรื่องเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) 3) ขั้นหลังการอ่าน นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในการตอบคำถามและการนำเสนอแผนผังความคิดต่อชั้นเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่นักเรียน มีโอกาสได้ฝึกความกล้าแสดงออกและได้พัฒนาตนเองในการปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นอีกด้วย อีกทั้งผู้วิจัยนำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

มาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ จึงมีการพัฒนา และแก้ไขปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจน สิ้นสุดการทดลองปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า การนำ แผนผังความคิด (Mind Mapping) มาใช้ในการพัฒนา กิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็น การตอบสนองความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 เนื่องจากการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเนื้อเรื่องค่อนข้างยากและยาวขึ้น ซึ่งแผนผังความคิด (Mind Mapping) ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยวิเคราะห์ เนื้อเรื่อง ช่วยจัดระบบความคิดในการสรุปประเด็นหลัก และประเด็นรอง และเชื่อมโยงด้วยนวัตกรรมทางศิลปะ ผสมกับการใช้สี ภาพ และสัญลักษณ์ที่ทำให้การจดจำ ง่ายและชัดเจนขึ้น อีกทั้งนักเรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียนมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการเรียน มากขึ้น ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการปรับตัวให้ เข้ากับสิ่งแวดล้อม การที่ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขและ สนุกสนานเพลิดเพลินจะทำให้เรียนได้ดีและเกิดความคงทน ในการจดจำ จะเห็นได้ว่าการนำแผนผังความคิด (Mind Mapping) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาปรับปรุงการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจของตนเองให้ดีขึ้น โดยมีคะแนนทดสอบ ท้ายวงจรถี 1-3 เฉลี่ยร้อยละ 68, 79 และ 81 ตามลำดับ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ เรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผัง ความคิด (Mind Mapping) มีคะแนนเฉลี่ย 21.33 จาก คะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.10 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ในด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและอุปกรณ์ การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้เรียน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ขั้นตอนการอภิปรายหลังการสรุปความเข้าใจ ในเนื้อเรื่องเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) เป็น ขั้นตอนที่สำคัญ ควรให้นักเรียนได้ฝึกอย่างสม่ำเสมอ

2. การใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้งควรให้นักเรียน มีส่วนร่วมให้มากที่สุด และให้นักเรียนมีโอกาสในการนำ เสนอผลงานของตนเอง

3. ครูควรศึกษาการเขียนแผนผังความคิด (Mind Mapping) ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปใช้เพื่อ ให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง

4. แบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ควรมี ความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนที่อ่อน ประสบความสำเร็จในการทำงานและมีกำลังใจ

5. ครูควรจัดอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อนักเรียนใน การทำกิจกรรม เช่น ดินสอ สีไม้ สีเมจิก เป็นต้น เพื่อจะ ได้ประหยัดเวลาในการทำกิจกรรม

6. การให้นักเรียนชมวิดีโอคลิปในชั้นก่อน การอ่าน จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนใน กิจกรรมขั้นต่อไปได้เป็นอย่างดี ครูจึงควรจัดเตรียมสื่อ ที่เหมาะสมเพื่อเป็นการดึงความสนใจของนักเรียน

7. ในการสอนคำศัพท์ยาก ครูสามารถแทรก ความหมายของคำศัพท์เป็นภาษาอังกฤษไว้ตอนท้ายของ บทอ่านได้ หรือการสอนให้นักเรียนเดาคำศัพท์จากบริบทเป็น อีกวิธีที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโดยนำแผนผังความคิด (Mind Mapping) ไปใช้พัฒนาทักษะทางภาษาในด้าน อื่นๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียน และสามารถนำ แผนผังความคิดไปใช้ในการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ได้อีกด้วย

2. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ให้เหมาะสมกับแต่ละวิชา หรือวัตถุประสงค์ การเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ดวงเดือน แสงชัย. (2530). **การสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม).
- ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. (2535). **การอ่านให้เก่ง**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: กระดาษสา.
- อัญญา ผลอนันต์. (2544). **ใช้หัวคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- ฟาฏินา วงศ์เสขา. (7 ธันวาคม 2553). **พัฒนาภาษาอังกฤษ เตรียมเด็กไทยสู่อาเซียนและเวทีโลก** เดลินิวส์, หน้า 3.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 3(20), 10-20.
- วิชัย ตันศิริ. (2543). **การปฏิรูปการเมืองไทย: มุมมองของการศึกษาเปรียบเทียบกับทวิเคราะห์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย ชินบุตร. (2547). **การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนภูมิกราฟิก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. **ภาษาอังกฤษกับอนาคตไทยในอาเซียน**. ค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2555, จาก <http://blog.eduzones.com/wigi/81880#T-bNebV0jd4>.
- สุดารัตน์ คักดีคำดวง. (2552). **ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเขียนแผนภูมิ Mind Mapping ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุข์พิรญา บุรินทร์อุทัยกุล เจริญชัย. (2551). **การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนหนองเม็ก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2535). **วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Buzan, T., & Buzan, B. (1997). **The mind map book : Radiant thinking**. London: BBC.
- Kemmis. S. & Mc Taggart. R. (1992). **The action research planner**. Victoria: Deakin University Press.